

Ghidul serviciilor de bibliotecă destinate copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani

Ghidul a fost conceput în perioada 2006-2007, ca un proiect comun al tuturor comisiilor IFLA, divizia a III –a (*Biblioteci cu servicii pentru publicului larg*), coordonat de Comisia Biblioteci pentru copii și tineret.

Divizia a III-a cuprinde:

- Biblioteci publice
- Biblioteci pentru persoanele dezavantajate
- Biblioteci pentru copii și tineret
- Biblioteci școlare
- Biblioteci pentru persoane cu handicap vizual
- Biblioteci multiculturale
- Biblioteci metropolitane

Mulțumirile noastre d-nei Kathy East, Wood County District Public Library, Bowling Green, Ohio, SUA și d-nei Ivanka Stricevic, Biblioteca Publică Medvescak, Zagreb, Croația pentru efortul depus la conceperea și publicarea prezentului ghid.

CUPRINS

CAPITOLUL I

Introducere	3
Scopul ghidului	3
Audiență	3

CAPITOLUL II

Misiunea bibliotecii pentru copii	4
Întâmpinarea nevoilor familiilor cu copii sub 3 ani	4
Grupuri țintă	5
Scopul bibliotecilor destinate copiilor sub 3 ani	5
Servicii	6
Colecții și criterii de selecție	7
Mediu ambiant	7
Cooperarea cu alte instituții	8
Publicitate	8
Resurse umane	8
Management și evaluare	9
Finanțare	9

CAPITOLUL III

Verificare	10
------------	----

CAPITOLUL IV

Bune practici	16
---------------	----

CAPITOLUL I

Ghidul se adresează, în primul rând, bibliotecilor destinate copiilor de la 0-3 ani, familiilor cu copii sub 3 ani și instituțiilor care se ocupă de alfabetizarea timpurie sau oferă servicii destinate copiilor cu vârste foarte mici.

Introducere

Convenția Națiunilor Unite asupra Drepturilor copilului (1989) subliniază dreptul fiecărui copil de a se dezvolta la potențialul său maxim, dreptul la acces liber și gratuit la informație, materiale și programe, în condiții de egalitate pentru toți și independent de vârstă, rasă, sex, religie, tradiții naționale și culturale, limbă, statut social, competențe personale sau abilități.

Punerea la dispoziția publicului a unor servicii destinate copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani este de importanță crucială. Cercetările științifice cu privire la dezvoltarea creierului la vârste foarte mici arată, fără echivoc, faptul că impactul vorbirii, al muzicii și al lecturii asupra copiilor influențează major ulterioara achiziție de limbă a acestora. Mediul în care se dezvoltă copilul contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor preșcolare. Un mediu care stimulează lectura trebuie să ofere acces la materiale specifice. Familiile din întreaga lume au nevoie de serviciile disponibile în bibliotecile locale. O pătrundere, încă de timpuriu, în bibliotecă presupune obișnuința cu un anumit tip de confort, înseamnă dorința de a cere sprijin; este un loc în care se caută răspunsuri și se află informații despre resurse și tehnologii disponibile acolo sau în general, în bibliotecă. Pentru copiii cu nevoi particulare, cum ar fi copiii bilingvi, accesul precoce la serviciile de bibliotecă este și mai important. Un asemenea contact se constituie într-un start bun, ce precede viața școlară.

Scopul ghidului

Scopul acestui ghid este de a veni în sprijinul bibliotecilor publice din întreaga lume pentru implementarea serviciilor de înaltă calitate destinate copiilor. Acesta se dorește a fi un instrument adresat atât bibliotecarilor experimentați, cât și celor începători, care oferă servicii familiilor cu copii sub 3 ani. Oferind orientări pentru serviciile destinate celor mai tineri utilizatori, acest document susține proverbul african conform căruia « e nevoie de un sat întreg, să crească un copil ».

Audiență

Ghidul se adresează bibliotecarilor, directorilor de biblioteci, factorilor de decizie, studenților și profesorilor din învățământul superior biblioteconomic și al științei informării.

CAPITOLUL II

Misiunea bibliotecii pentru copii

"Prin oferirea unei game largi de materiale și activități, bibliotecile publice le oferă, de fapt, copiilor șansa de a experimenta plăcerea lecturii și entuziasmul descoperirii de noi cunoștințe sau roade ale imaginației. Copiii și părinții trebuie învățați cum să folosească biblioteca în modul cel mai eficient și cum să-și dezvolte abilitățile în utilizarea surselor de informare tradiționale sau electronice. Copiii ar trebui încurajați să frecventeze biblioteca de la cele mai mici vârste, deoarece acest lucru va crește șansa ca ei să rămână utilizatorii bibliotecii și în viitor." (Serviciile bibliotecii publice: Ghid de dezvoltare IFLA/UNESCO, 2001)

Un mediu bogat în cărți este o piatră de temelie pentru lectură, iar, ulterior, pentru scris. De asemenea, o experiență pozitivă avută încă de la început, va crește interesul pentru lectură pentru tot restul vieții și se va constitui într-o oportunitate pentru dobândirea de bune competențe.

Posedând o gamă largă de materiale și oferte de activități, bibliotecile publice le oferă copiilor sub 3 ani ocazia ca, alături de cei care îi îngrijesc, să descopere un loc în care sunt bineveniți, un loc bogat în resurse de învățare potrivite vârstei lor, unde se pot bucura de poezii pentru copii, cântece, cărți tactile¹, ideale pentru grupa lor de vârstă. A face parte din comunitatea bibliotecii reprezintă o experiență socială timpurie care antrenează curiozitatea și imaginația. Prin intermediul jucăriilor educative, a puzzle-urilor și a cărților-jucărie, cunoștințele care se învățau doar de la părinți, vor ajunge să fie învățate din cărțile destinate lor în mod special.

Întâmpinarea nevoilor părinților cu copii sub 3 ani

În contextul învățării în familie și a învățării pe tot parcursul vieții, accesul neîngrădit al copiilor sub 3 ani la serviciile bibliotecii publice devine un drept esențial, contribuind, ulterior, la consolidarea cunoștințelor de aritmetică și citire.

Bibliotecile se adresează tuturor copiilor și, de aceea, ele trebuie să ofere materiale și servicii accesibile tuturor copiilor, indiferent de dizabilități. Bibliotecile trebuie să ofere copiilor cu handicap servicii accesibile, inclusiv activități culturale, în scopul de a le asigura acestora deplina integrare în societate și facilita contactul cu ceilalți utilizatori ai bibliotecii.

Famiile bilingve au nevoie de acces atât la materiale multilingve, cât și în limba maternă, în scopul de a întări relația dintre copii, părinți și lectură.

O atenție specială trebuie acordată nevoilor copiilor din zonele rurale sau din zonele în care nu sunt disponibile servicii de bibliotecă. Trebuie inițiat un serviciu de bibliotecă mobilă, iar spațiile disponibile în zonele respective trebuie folosite pentru desfășurarea unor programe de informare.

Famiile cu copii, din zonele urbane, au alte tipuri de nevoi. În zonele metropolitane, largi categorii de populație suferă diferite forme de privațiune, cum sunt sărăcia sau analfabetismul. Oferta de servicii de bibliotecă destinate copiilor foarte mici, care să vizeze aceste grupuri țintă, reprezintă o uriașă provocare. Accentul pe servicii de bibliotecă destinate copiilor sub 3 ani nu reprezintă singura preocupare în cartierele sărace din marile orașe. Victimele vieții în marile orașe trebuie luate și ele în considerare; părinți epuizați de o existență trăită la viteză maximă și asaltați de un număr năucitor de servicii disponibile și părinți izolați de structura tradițională a familiei sunt categoriile tipice întâlnite.

¹ Cărțile tactile sunt special gândite și produse pentru copiii cu deficiențe de vedere și nevăzători ori cu alte dizabilități fizice și de învățare. Ele se confecționează din diferite materiale, combinând hârtia, cartonul, materialele textile, blănițe, obiecte de diferite forme, care atunci, permit cunoașterea realității înainte de deprinderea scris-cititului. Textul este scurt, redat de multe ori în alfabetul Braille, ilustrația tactilă este de asemenea redată în relief putând fi citită și înțeleasă cu ajutorul mâinilor. Cărțile și materialele diverse au culori puternice, adesea luminescente. Sunt preferate cărțile care combină obiecte cu sunete și chiar mirosuri. Cărțile tactile sunt folosite și de către copii cu o dezvoltare normală, atrași de caracterul lor interactiv.

Grupuri țintă

Copiii cu vârste foarte mici depind de părinți sau îngrijitori pentru a avea acces la cărți, noi tehnologii și servicii de bibliotecă. Acest fapt obligă biblioteca să ia în considerare și nevoile acestor categorii de adulți și să îi conștientizeze asupra importanței lecturii, a cărților, a materialelor multimedia și a bibliotecii în dezvoltarea copiilor.

Grupurile țintă cărora li se adresează serviciile bibliotecii sunt:

- Copii cu vârsta sub 3 ani
- Părinți și alți membri de familie
- Tutori legali
- Îngrijitori (de ex. bone, personal din centrele de zi)
- Educatori
- Personal din domeniul sănătății
- Alte categorii de adulți care lucrează cu copii, cărți și mijloace media

Scopul bibliotecilor destinate copiilor sub 3 ani este:

- de a oferi dreptul fiecărui copil la un mediu care să presupună jucării, cărți, materiale multimedia și alte resurse, atât pentru el, părinții lui și alți membri ai familiei, cât și pentru îngrijitori sau alte categorii de adulți care lucrează cu copii mici;
- de a crea un mediu bogat în materiale tipărite pentru a încuraja lectura și dragostea de carte;
- de a facilita, cât mai timpuriu, dezvoltarea de competențe multimedia și folosirea noilor tehnologii;
- de a pune la dispoziție materiale care să reflecte diferitele tipuri de culturi din societate;
- de a încuraja dezvoltarea vorbirii la copiii sub 3 ani;
- de a dezvolta vorbirea și abilitățile bilingve, în special în limbile minorităților;
- de a informa părinții asupra importanței lecturii și a cititului cu voce tare în dezvoltarea vorbirii și scrierii, în special în limbile minorităților;
- de a învăța părinții, sau persoanele care au în grijă copii, cum să citească cu voce tare, folosind cărți și alte materiale, pentru o mai bună dezvoltare a copiilor și obținerea de competențe preșcolare;
- de a iniția părinții, sau persoanele care au în grijă copii, în alegerea materialelor și a resurselor potrivite vârstei copiilor și care se află la dispoziția lor în bibliotecile publice;
- de a facilita contactul copiilor, al părinților, al îngrijitorilor, cu alte familii și alte culturi;
- de a crea, din vizitele reușite la bibliotecă, o obișnuință, care să conducă la succesul învățării pe tot parcursul vieții;
- de a-i susține și a se constitui într-un canal de comunicare pentru cei care trăiesc împreună cu copii, îi îngrijesc sau îi educă, acum și în viitor;
- de a oferi un spațiu în care copii și cei care îi au în grijă să se poată întâlni, să-și împărtășească experiențele, să socializeze;
- de a oferi un spațiu plin de căldură, primitor și sigur pentru copii și familiile lor.

Servicii

Serviciile de bibliotecă destinate copiilor ar trebui percepute ca fiind de importanță majoră și oferite la paritate cu cele pentru adulți. Bibliotecile pentru copii trebuie să vină în întâmpinarea nevoii de explorare, senzoriale și de alfabetizare a copiilor sub 3 ani.

Vorbirea, ascultarea, lectura și alte competențe de acest tip trebuie introduse și întărite încă din primele stadii de dezvoltare. Biblioteca trebuie să poată pune la dispoziție săli de audiție muzicală, spații pentru practicarea jocurilor fizice (cele care se pretează bibliotecii), a teatrului, a lecțiilor de menaj, de știință etc., spații și resurse destinate special părinților sau celor care au în grijă copii. De asemenea, este nevoie ca biblioteca pentru copii să poată oferi și cursuri sau workshop-uri de creativitate și îndemânare, destinate tot părinților și celor care lucrează cu copii mici.

Poeziile pentru copii, cântecelele, cărțile ilustrate și cele de povești, dar și programele speciale pentru calculator, cum sunt cărțile ilustrate interactive², sunt instrumente valoroase ce pot fi folosite în sprijinul dezvoltării vorbirii copiilor foarte mici.

Cât privește învățarea scrisului și a socotitului, folosirea calculatorului, încurajată de la vârste mici, îi va oferi copilului abilități sporite de învățare și îl va dota cu competențe ce se vor demonstra foarte utile în viața și cariera ulterioare.

Workshop-urile pentru părinți, persoane care au copii în îngrijire sau tutori legali trebuie concepute ca sprijin al educației de familie.

Din păcate, pentru mulți oameni, biblioteca nu este, încă, prima instituție la care ar apela. Pentru a face cunoscute tuturor colecțiile și serviciile sale pentru copii, biblioteca trebuie să se apropie de viața membrilor comunității. Săliile de așteptare (la medic, la stomatolog, la spital), centrele de educație familială, centrele de zi, grădinițele sunt locuri ideale pentru a veni în contact cu grupurile țintă. Este necesară o colaborare cu personalul medical, întrucât, în multe țări, aproape toți părinții merg regulat cu copiii la controale medicale legate de creștere, greutate, dezvoltare fizică sau vorbire. Primii ani de viață sunt cei mai importanți în dezvoltarea vorbirii și, drept urmare, bibliotecarii trebuie să se axeze pe munca în echipă, alături de profesioniștii din domeniile potrivite.

Pentru sublinierea importanței cititului și a dezvoltării vorbirii la copii mici, lectura poveștilor și cititul cu voce tare, în spații din afara bibliotecii, sunt de asemenea foarte importante. Parcurile, sălile de așteptare, supermarket-urile sunt locuri ideale pentru a fi alături de copii, în cadrul unor asemenea tipuri de activități. Părinții trebuie informați despre programarea, în cadrul bibliotecii, a orelor de lectură de povești sau despre activitățile desfășurate în afara bibliotecii.

O atenție specială trebuie acordată părinților care nu sunt vorbitori nativi ai limbii din țara în care trăiesc. Copiii lor vor fi sau bilingvi, sau vor vorbi o altă limbă decât părinții lor. Este important ca acestor familii să li se ofere sprijin în limba/cultura proprie pentru a se putea ulterior integra în noul mediu. În cazul în care nu sunt nici cărți și nici bibliotecari disponibili, în activitățile organizate în afara bibliotecii, pot fi incluse și activități orale destinate acestora.

² Practic, aici este vorba de cărțile ilustrate electronice, create și disponibile în programe de computer.

Colecții și criterii de selecție

Când își concepe colecțiile sau își organizează serviciile, bibliotecarul trebuie să aleagă materiale de calitate, potrivite vârstei utilizatorilor, nepericuloase pentru copiii sub 3 ani, stimulative, dar fără a provoca frustrări, demne de atenția părinților sau a persoanelor care au copii în îngrijire, nepărtinitoare și non-sexiste, care să invite la lectură și să provoace satisfacții.

Cărțile ilustrate sunt cele mai importante pentru acest segment de vârstă și ele vin în sprijinul tuturor aspectelor dezvoltării copilului, oferind și ocazia împărtășirii unei experiențe plăcute între adult și copil.

Cărțile pentru bebeluși ar trebui confecționate din diferite tipuri de materiale textile (ex. cărțile tactile). Cărțile tactile ilustrate, care au inserate elemente pe care copiii le pot atinge, mirosi sau auzi, vor juca un rol vital în alfabetizarea copiilor cu dizabilități.

În afara cărților cu file cartonate sau a celor ilustrate obișnuite, copiii ar putea avea nevoie și de cărți ilustrate confecționate din materiale textile moi, viu colorate sau cărți bogat ilustrate, însoțite de text în limbajul Braille (pentru copiii cu deficiențe de vedere). În unele țări, bibliotecile pentru nevăzători oferă colecții de cărți tactile, concepute special, sau de cărți audio, ce pot fi împrumutate de bibliotecile publice. Alte tipuri de cărți, de exemplu pentru copiii cu părinți nevăzători, pot avea o pagină cu text Braille și o ilustrație pe pagina alăturată.

Pentru minoritățile etnice, bibliotecile publice trebuie să ofere colecții bilingve, în limba maternă a diferitelor minorități, oglindind astfel diversitatea comunității. Cărțile audio pot și ele oferi informații celor care nu înțeleg încă limba țării în care trăiesc.

Bibliotecile care oferă jucării, atât spre împrumut, cât și pentru a fi folosite în jucăriotecă, trebuie să acorde o mare atenție siguranței și igienei acestora. Jucăriile trebuie să îndeplinească standardele de siguranță impuse de lege.

În colecțiile bibliotecii trebuie incluse, de asemenea, materiale informative și educative destinate părinților.

Mediu ambiant

Copiii, părinții lor sau persoanele care îi au în grijă trebuie să considere biblioteca un loc accesibil, primitor, atrăgător, sigur, lipsit de surprize neplăcute și neamenințător. Accesul trebuie să se facă ușor, fără bariere de acces, cum ar fi absența lifturilor, ușile grele sau spațiile în care copii să nu poată merge de-a bușilea. Ideal este ca serviciile pentru copiii sub 3 ani să fie oferite într-un spațiu special amenajat, în cadrul bibliotecii pentru copii, dotat cu jucării educative, mobilier potrivit înălțimii copiilor, covoare curate sau suprafețe pe care copii să poată merge de-a bușilea, grupuri sanitare special amenajate pentru nevoile acestui tip de public, inclusiv toalete joase și mese de înfășat, amplasate în imediata apropiere. O încăpere pentru alăptat ar trebui și ea avută în vedere.

Biblioteca trebuie să dețină scaune atât pentru părinți, cât și pentru copii. Odată ce există aceste facilități, copii, părinții lor sau cei care îi au în grijă pot interacționa cu alte familii în acest spațiu.

Este esențial ca biblioteca să fie un spațiu sigur pentru copiii cu vârste mici. Este recomandabil ca biblioteca să fie periodic controlată cu privire la normele de siguranță și să fie luate măsuri pentru reducerea potențialelor pericole (de ex. marginea mobilierului să nu fie ascuțită, rafturile să fie securizate, prizele să fie acoperite cu capace). Bibliotecile care oferă jucării trebuie să se asigure că acestea sunt curate și sigure pentru uzul copiilor.

Un iluminat corespunzător și un contrast puternic al culorilor ajută copiii sau părinții cu deficiențe de vedere să perceapă dimensiunile spațiului și să se orienteze în bibliotecă.

Cooperarea cu alte instituții

Multe dintre instituțiile și organizațiile ce își desfășoară activitatea într-o comunitate manifestă un real interes față de cei mai tineri membri ai acesteia. Acolo unde există în zonă instituții de asistență medicală, medicii, stomatologii sau alți profesioniști din domeniul medical, a căror activitate presupune îngrijirea copiilor sau a părinților acestora, vor fi dornici să încheie un parteneriat cu biblioteca, pentru a putea furniza informații legate de igienă și profilaxie, consultații gratuite, acces la diverse resurse etc. Grădinițele și creșele își pot face publicitate, oferind informații despre ele și criteriile necesare pentru a le putea frecventa. Centrele comunitare pot face publicitate resurselor și programelor disponibile pentru copiii sub 3 ani, părinți, îngrijitori sau tutori. Materialele de studiu pentru educația la domiciliu sau cea religioasă, muzicală etc. pot fi, toate, prezentate în broșuri atrăgătoare sau buletine informative. În schimb, bibliotecile pot afișa postere, calendare, semne de carte și alte materiale promoționale în spațiile tuturor instituțiilor cu care lucrează în parteneriat.

Pentru a putea intra în contact cu copiii cu dizabilități, biblioteca trebuie să colaboreze cu asociațiile locale și cu părinții. Aceștia pot fi invitați să viziteze biblioteca și pot fi consultați în legătură cu tipurile de servicii sau materiale de care ar avea nevoie.

Publicitate

Un profil public pozitiv al bibliotecii pentru copii este de cea mai mare importanță, astfel încât părinții, îngrijitorii sau cei care lucrează cu copii cu vârste sub 3 ani să perceapă biblioteca drept o resursă a comunității, destinată familiei, unde își pot aduce copiii să se distreze, să întâlnească alți copii și părinți sau să participe la activități și cursuri de educație parentală.

Gama de materiale promoționale poate varia de la cele mai simple, cum sunt pliantele cu orarul de funcționare și serviciile oferite, până la cele mai sofisticate, cum sunt campaniile de marketing sau site-urile care promovează serviciile și activitățile oferite de bibliotecă. În distribuirea materialelor publicitare ar trebui implicați toți partenerii bibliotecii. Este importantă folosirea unor materiale de marketing de bună calitate, atât sub raportul conținutului, cât și al aspectului. Informațiile trebuie să fie oferite în limbile tuturor minorităților ce alcătuiesc comunitatea respectivă.

Resurse umane

Fiecare bibliotecă de acest tip trebuie să folosească un bibliotecar calificat. O bibliotecă pentru copii, eficientă și condusă profesionist, presupune bibliotecari calificați și dedicați, cu abilități diverse și cunoștințe despre dezvoltarea copilului, alfabetizarea între 0-3 ani sau literatura pentru copii. Aceștia trebuie să aibă o atitudine cultivată, talent în a crea metode de interacțiune între copiii cu vârste foarte mici și competențe de planificare și comunicare, pentru a putea oferi cel mai bun cadru destinat copiilor, părinților acestora sau altor persoane care au în grijă astfel de copii.

Biblioteca trebuie să folosească un bibliotecar devotat și calificat pentru a oferi servicii și a veni în întâmpinarea nevoilor utilizatorilor proveniți din categorii dezavantajate.

Personalul trebuie să aibă abilități și competențe interculturale. Diversitatea culturală dintr-o comunitate trebuie să se reflecte în componența personalului și a voluntarilor, iar bibliotecile trebuie să ceară și sprijinul părinților din familiile mixte.

Alături de bibliotecarii calificați din bibliotecile pentru copii, voluntarii joacă și ei un rol foarte important. Ei le pot citi copiilor cu voce tare, le pot spune povești sau pot organiza activități în bibliotecă sau în afara ei.

Management și evaluare

Este foarte important ca bibliotecarii din secțiile pentru copii să participe și la planificarea activității bibliotecii ca întreg, pentru a se asigura de introducerea, printre obiectivele majore și planurile pe termen lung ale instituției, a ridicării gradului de conștientizare și suport pentru serviciile dedicate copiilor. Informațiile fiabile sunt absolut necesare în procesul de evaluare și îmbunătățire a performanțelor. Întocmirea de statistici, în mod regulat, dar și obținerea de date informale, evidențiază responsabilitatea și ajută la luarea unor decizii competente. Stabilirea competențelor standard asigură dezvoltarea continuă a personalului, ceea ce se va reflecta în servicii mai bune pentru public.

Datele statistice legate de comunitate sunt de foarte mare importanță pentru trasarea hărții diversității culturale în zona servită de bibliotecă.

Finanțare

Bugetul de bază provine de la autoritățile locale sau centrale, responsabile de funcționarea bibliotecii publice, sau, unde este cazul, de la ONG-uri sau alte organizații similare care au autoritatea de a furniza servicii de bibliotecă gratuite copiilor din fiecare comunitate.

Orice finanțare suplimentară este binevenită și privită ca o posibilitate de a oferi servicii suplimentare care nu pot fi în întregime suportate de la bugetul de stat (ex. cărți pentru bebeluși, rețele naționale de lectură etc.).

CAPITOLUL III

Verificare

Pentru obținerea unor rezultate cât mai exacte și folosind tabelul de mai jos ca pe un model de evaluare, se vor introduce, în fiecare rubrică, luna și anul corespunzător progresului bibliotecii (de exemplu: dacă instituția dvs. urmează să ia în considerare introducerea serviciilor destinate copiilor de la 0-3 ani, introduceți în tabel luna și anul în care acest lucru ar urma să se întâmple).

Pentru servicii cât mai bune destinate copiilor cu vârsta sub 3 ani, părinților lor, familiilor, celor care îi au în grijă sau celor care lucrează cu copii de această vârstă, biblioteca publică:

1. va lupta să ofere copiilor servicii de o calitate cât mai înaltă, va susține învățarea precoce, învățarea în cadrul familiei, învățarea pe tot parcursul vieții, considerând aceste servicii ca fiind la fel de importante ca și cele destinate adulților.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etape în curs	deja implementate	realizare și evaluare

2. va include, printre misiunile sale de bază, serviciile destinate bebelușilor (0 - 1 an) și copiilor mici (1 - 3 ani).

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etape în curs	deja implementate	realizare și evaluare

3. va oferi soluții simple pentru obținerea permisului de bibliotecă și posibilitatea accesului la unele servicii de bibliotecă cu regim privilegiat.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etape în curs	deja implementate	realizare și evaluare

4. va utiliza o semnalizare vizibilă, realizată atât în cuvinte, cât și în imagini, oferindu-le astfel utilizatorilor posibilitatea de a se putea orienta singuri în bibliotecă.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

5. va oferi colecțiilor destinate copiilor sub 3 ani, un spațiu special delimitat, în toate locațiile bibliotecii, colecții ce vor fi accesibile inclusiv prin servicii mobile și de livrare.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

6. va construi rampe de acces pentru cărucioare, scaune cu rotile, acces pietonal etc.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

7. va selecta și achiziționa colecții pentru acest segment de vârstă, menite să susțină alfabetizarea "micilor cititori"

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

8. va oferi un mediu primitiv, confortabil și sigur, potrivit primelor etape de dezvoltare și învățare ale copiilor.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

9. va oferi colecții generoase de resurse, potrivite acestui segment de vârstă, în formate variate, inclusiv jucării, cărți tipărite, resurse multimedia sau diverse echipamente și dispozitive

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

10. va oferi materiale și servicii tuturor utilizatorilor, indiferent de statutul acestora.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

11. va oferi personal calificat, capabil să ofere servicii de referință, sugestii de lectură sau să prezinte activități culturale.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

12. va fi responsabilă de promovarea celor mai noi oferte educaționale și cursuri de calificare.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

13. va veni în întâmpinarea diverselor nevoi culturale și lingvistice ale utilizatorilor săi, prin achiziționarea de resurse sau servicii.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

14. va oferi programe și activități adaptate segmentului de vârstă vizat, la diverse ore ale zilei, în zile diferite din săptămână, pentru a se adapta astfel programului foarte divers al utilizatorilor.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
_____	_____	_____	_____
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

15. va distribui, în cadrul comunității, pliante cu informații legate de serviciile sale, menite să atragă atenția potențialilor utilizatori.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
_____	_____	_____	_____
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

16. va încheia parteneriate cu diverse instituții și organizații pentru a oferi celor mai tineri membri ai comunității cele mai bune facilități, servicii și oportunități.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
_____	_____	_____	_____
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

17. va organiza activități cu invitați care să abordeze o varietate cât mai mare de subiecte, cum ar fi: educația parentală, pregătirea pentru grădiniță etc.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
_____	_____	_____	_____
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

18. îi va stimula pe părinți și persoanele care au în grijă copii foarte mici să facă din bibliotecă o destinație frecventă pentru învățare și distracție.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
_____	_____	_____	_____
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

19. va face publicitate, prin intermediul site-ului bibliotecii și prin cât mai multe alte mijloace, inclusiv radio și TV, adresându-se și în limbile minorităților, valorii bibliotecii publice, prezentând-o drept o bogată și primitoare resursă a comunității.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

20. va organiza întâlniri și discuții informale pentru a construi și întări încrederea și capacitatea de a rezolva problemele părinților sau ale persoanelor care au copii în grijă.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

21. se va preocupa să aibă un personal cât mai competent, sensibil, reflectând o cât mai mare diversitate culturală (minoritățile din comunitate), pentru a putea astfel veni în întâmpinarea nevoilor multiculturale ale utilizatorilor.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

22. va implementa instrumente și criterii de evaluare pentru a responsabiliza personalul și a-i oferi oportunități de dezvoltare profesională, cu scopul de a asigura servicii de înaltă calitate pentru toate segmentele sociale.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

23. va lupta pentru obținerea unui buget adecvat în vederea oferirii de servicii GRATUITE.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

24. va ține pasul cu cele mai bune practici din întreaga lume, va adapta și aplica idei noi, în beneficiul instituției, în calea sa spre excelență.

Unde se află biblioteca dvs. pe această axă?			
de luat în considerare	etapă în curs	deja implementat	realizare și evaluare

CAPITOLUL IV

Bune practici

Două membre ale Asociației Americane a Bibliotecilor, respectiv Asociația Bibliotecilor Publice și Asociația Bibliotecilor pentru copii, au organizat o serie de workshop-uri despre părinți și persoanele care îngrijesc copii mici, în scopul de a utiliza biblioteca cu instrumentele vitale cu care să poată apoi pregăti părinții pentru importanța lor misiune de prim profesor din viața copiilor lor. Folosind cercetările legate de alfabetizarea precoce și de dezvoltarea creierului uman, a fost lansat proiectul *Fiecare copil este gata să citească*, în colaborare cu diferite biblioteci. Scopul proiectului este acela de a face din bibliotecile publice un partener puternic în demersul educativ. În multe comunități, biblioteca este una dintre puținele surse puse la dispoziția părinților, care să ofere activități pentru petrecerea timpului liber, jucării, împrumut de cărți și un spațiu primitiv unde să își poată aduce copiii cu vârste sub 3 ani.

www.ala.org/alsc

Pentru promovarea proiectului *Gata să citească*, bibliotecile publice din SUA colaborează cu posturile locale de televiziune. Finanțat de Departamentul pentru Educație al SUA, proiectul are în vedere și angajarea televiziunilor și a altor medii electronice în efortul de a ajuta copii de peste 2 ani să învețe să citească. Emisiuni TV ca *Between the Lions* și *Sesame Street* fac și ele parte din acest proiect. În 2007 și 2008 au fost lansate și programe noi, precum *Word World*, *Martha Speaks* și *The Electric Company*. Televiziunea ocupă o parte importantă în viața multor copii. Scopul proiectului este acela de a oferi programe de televiziune de cât mai bună calitate, destinate copiilor foarte mici, părinților lor sau celor care îi au în grijă.

www.pbs.org/readtolearn

Biblioteca Publică *Medvescak* din Zagreb, Croația oferă o gamă largă de activități zilnice adresate comunității, inclusiv activități destinate copiilor foarte mici și părinților acestora: timp de joacă (de cinci ori pe săptămână, incluzând și lectură de povești), jucării pentru împrumut (permanent), o colecție generoasă de cărți ilustrate pentru copiii sub 3 ani, cărți și periodice educative pentru părinți, workshop-uri și întâlniri organizate pentru părinți, la care sunt invitați psihologi, profesori, medici etc. și activități de implicare a părinților în toate programele destinate copiilor. Din anul 1993 a început și un program special destinat copiilor sub 1 an și părinților acestora.

www.knjizmed.hr

Comisia pentru copii, din cadrul Asociației Bibliotecilor din Croația, a derulat, timp de 3 ani, un proiect intitulat *Citiți-le de la cele mai mici vârste*. Bibliotecarii din secțiile pentru copii din cadrul bibliotecilor publice vizitau centrele de zi și purtau discuții cu personalul acestora și cu părinții despre alfabetizarea timpurie, importanța lecturii pentru copil, încă de la naștere, metodele de lectură cu voce tare și cărțile ilustrate de cea mai bună calitate disponibile pentru copiii cu vârste foarte mici. Informațiile și materialele educative sunt oferite atât pentru educatori, cât și pentru părinți, fiind disponibile și on-line.

http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacije/

În Danemarca se derulează un proiect al bibliotecilor publice, intitulat *Det eventyrlige bibliotek* (Aventuroasa bibliotecă), în parteneriat cu Biblioteca Daneză pentru nevăzători. Grupul țintă al proiectului este reprezentat de copiii cu dizabilități și familiile acestora. Aceștia sunt invitați la bibliotecă pentru a afla despre serviciile bibliotecii și oferta de programe destinate copiilor cu dizabilități, dar și pentru a participa la programele speciale concepute pentru nevoile lor.

www.dbb.dk

Educarea viitorilor cititori este un proiect al Bibliotecii de Stat pentru Copii din Rusia, preluat și de Bibliotecile pentru copii din Perm, Anadir și alte orașe rusești. Proiectul presupune întâlniri săptămânale cu copiii la bibliotecă, unde, sub forma unor jocuri, aceștia primesc primele lecții de alfabetizare timpurie. Li se citesc poezii și povești și sunt discutate anumite aspecte din texte. La aceste întâlniri sunt abordate teme diverse: toamna, frați și surori, poezii despre jucării etc. Inițiatorii proiectului s-au inspirat din ideile autorilor L. Vigotsky și F. Dalto. Bibliotecarii au publicat articole în periodice rusești de specialitate, dându-le posibilitatea și colegilor lor să folosească experiența acumulată de ei.

La Biblioteca de Stat pentru Copii din Rusia a fost organizată o expoziție - *Desene de bebeluș* - cu desene realizate, de copii cu vârste cuprinse între 6 luni și 2 ani, la bibliotecă sau acasă. Este un proiect realizat în parteneriat cu Galeria Internațională de Artă pentru Copii și Casa de copii nr. 29. Unii dintre micii pictori au folosit pensula, dar marea lor majoritate au desenat cu degetele sau palmele (și, probabil, și cu alte părți ale corpului). Combinațiile de culori și expresia desenelor au fost atât de spectaculoase încât, toți vizitatorii bibliotecii care au privit desenele, înainte de a citi informațiile despre proiect, au fost convinși că sunt lucrări profesionale de artă modernă. Au fost expuse nu doar desenele, ci și fotografia "autorilor". Toți participanții la expoziție au primit diplome, ridicate de părinți, dar în câțiva ani, vor afla și ei că sunt deja câștigătorii primului premiu din viața lor.

Câteva dintre bibliotecile publice din Catalonia, Spania s-au implicat în proiectul intitulat *Născut să citesc* (Nascuts per Llegir). Scopul proiectului este promovarea dragostei pentru lectură încă din primele luni de viață, stabilind o legătură afectivă între copii și adulți, prin intermediul cărților și, de asemenea, implicarea celor ce se ocupă de îngrijirea copiilor: părinți, pediatri, asistente medicale, bibliotecari, profesori și alte categorii profesionale a căror activitate are legătură atât cu cartea, cât și cu literatura pentru copii. Proiectul s-a derulat pe o perioadă de 3 ani, din anul 2005 până în anul 2007, și s-a adresat copiilor născuți, începând cu anul 2005, în localitățile ale căror biblioteci erau partenere în proiectul pilot.

<http://www.nascutsperllegir.org/>

Bibliotecile publice din Barcelona (Spania) organizează *Clubul de lectură pentru tinerii părinți*. Vine un moment în care cei care tocmai au devenit părinți trebuie să învețe și cum să transmită plăcerea lecturii și să afle cum pot avea acces la cărți care vorbesc despre meseria de părinte. Ideea de bază este de a face părinților cunoscută literatura pentru copii dedicată celor mai mici vârste, ca și de a-i apropia și de a recupera astfel, tradiția jocurilor orale și a cântecelor cântate «în poala mamei». Această activitate se derulează în 3 dintre bibliotecile publice din Barcelona.

Lectura pentru micii cititori (Servei de lectura a petits lectors). Multe dintre bibliotecile publice din Barcelona (provincia Catalonia, Spania) au o secție special destinată copiilor de la 0 la 3 ani, care au în colecții materiale potrivite acestui segment de vârstă prin care doresc să stârneasă interesul pentru lectură de la cele mai fragede vârste. În aceste secții copiii trebuie întotdeauna însoțiți de un adult care să-i supravegheze cât timp stau în bibliotecă. Există și o pagină de internet care prezintă o selecție foarte interesantă de cărți dedicate unei mai bune înțelegeri a problemelor celor mici și venirii în sprijinul rezolvării lor.

<http://www.diba.es/chilias/info/lIlistaguies.asp>

<http://www.diba.es/biblioteques/guia/serveis/lIlistaserveis.asp?servei=6>

În majoritatea bibliotecilor suedeze există rafturi cu cărți pentru copiii cu dizabilități. Ele se numesc rafturi-măr pentru că sunt marcate cu imaginea unui măr. Pe aceste rafturi se găsesc cărți cu pictograme și simboluri, cărți video în limbajul semnelor folosite pentru surzi, cărți ilustrate tactile pentru copii nevăzători sau cu deficiențe de vedere. Cărțile tactile sunt editate de Biblioteca pentru cărți vorbite și Braille (TPB) din Suedia. Unele biblioteci folosesc raftul-măr pentru jucăriile educative destinate copiilor sub 3 ani. Consiliul Național Suedez pentru Cultură a publicat un ghid dedicat bibliotecilor care doresc să-și conceapă propriul raft-măr.

Biblioteca Nørrebro, o bibliotecă publică din Copenhaga (Danamarca), a inițiat, din septembrie 2004, un proiect de stimulare lingvistică destinat copiilor și părinților aparținând minorităților etnice. Prin contact direct sau în cele 4 vizite la domiciliu, de la nașterea copilului, până când acesta începe școala, biblioteca dorește să construiască o punte culturală comună pentru o mai bună dezvoltare a limbajului și a vorbirii. Rezultatele preliminarilor ale proiectului indică o creștere semnificativă a numărului familiilor care vin la bibliotecă. Proiectul s-a bazat pe o largă activitate în echipă, a grupurilor care doreau să dezvolte idei și modele noi, lucrând cu familii bilingve. În primul an proiectul a fost finanțat prin Fondul de Dezvoltare pentru biblioteci. Proiectul *Biblioteksstyrelsen* va continua ca un serviciu obișnuit oferit de bibliotecă, finanțat din resursele proprii ale bibliotecii și din ajutorul acordat de Ministerul Integrării.

www.sprogporten.dk

Boekenpret este un proiect de dezvoltare a competențelor lingvistice și de promovare a lecturii, derulat în bibliotecile publice din Olanda. El se axează pe familiile cu o educație precară, atât olandeze, cât și de emigranți, care au în îngrijire copii de la 0 la 6 ani. Organizate într-o rețea locală, centrele de asistență medicală pentru copii, centrele de zi, grădinițele, școlile primare și bibliotecile publice lucrează împreună la acest proiect. Bibliotecarii îi învață pe cei care lucrează în aceste instituții o metodă specială de dezvoltare a competențelor lingvistice, denumită Taallijn VVE. În centrele de asistență pentru copii sau la domiciliul acestora se derulează activități pentru toate segmentele de vârstă (0-2 ani, 2-4 ani, 4-6 ani), folosindu-se materiale speciale dedicate dezvoltării lingvistice. La grădinițe sau în centrele de zi sunt disponibile cărți ilustrate, pentru ca părinții să se obișnuiască să împrumute cărți în mod regulat. Părinții sunt învățați, pas cu pas, să citească cu voce tare, să folosească unele cărți cu poze, să cânte etc. Aceste ateliere practice (sau întâlniri la o cafea) sunt organizate la bibliotecă, iar părinții primesc lunar materiale noi, ca de pildă cărțile, marionete, pliante etc.

www.boekenpret.nl

Proiectul *Cartea pentru bebeluși*, care se derulează în toate bibliotecile publice din Quebec (Canada), încurajează părinții să-și înscrie noii născuți la bibliotecă. La momentul înscrierii, aceștia primesc o pungă-cadou, cu cărți pentru copii mici, sfaturi de lectură sau reviste destinate tinerilor părinți. Acest proiect are un mare succes și le dă tinerelor familii posibilitatea să afle care sunt serviciile oferite de bibliotecă și să le folosească.

Derulat de Asociația *Communication-Jeunesse* din Quebec (Canada), *Toup'tilitou* este un proiect de conștientizare asupra importanței lecturii și scrisului pentru copiii de la 0 la 5 ani. Principiile pe care se bazează proiectul sunt: concentrarea pe joc și pe plăcerea descoperirii de lucruri noi, încurajarea manipulării cărților, încă de la cele mai mici vârste, construirea unei relații între copii și cărți, în timp ce se joacă cu ele, și crearea unui mediu propice lecturii. *Toup'tilitou* organizează cursuri de literatură pentru copii și prezentare de carte, evidențiază premiile anuale primite de unele cărți, sugerează activități și cititul de povești, la bibliotecă, la târguri de carte sau în cadrul altor activități organizate la bibliotecă.

Biblioteca Publică din Hamilton (Ontario, Canada) oferă un mediu educativ generos și un spațiu destinat întâlnirilor informale ale tinerelor familii. *Colțul de joacă* al bibliotecii este dotat cu jucării care încurajează alfabetizarea precoce, dezvoltarea competențelor motorii și a celor cognitive. Fiecare filială a bibliotecii are o colecție destinată părinților, cu informații despre creșterea și dezvoltarea copilului. Proiectul de bază presupune întâlniri săptămânale, intitulate *Povești pentru bebeluși*. Proiectul *Fiecare copil e gata să citească @ Biblioteca ta*, al Asociației Americane a Bibliotecilor este parte integrantă din proiectul *Poveștilor*. Această abordare integrată a alfabetizării precoce conectează perfect accesul la cărțile potrivite cu cele șase competențe necesare însușirii cu succes a cititului.

Pentru a avea acces la diversificata comunitate din Hamilton, biblioteca pune la dispoziția mamelor și a grupurilor de copii, cărți de poezii și povești. Tineretele mame sunt vizitate la maternitate de către o asistentă medicală. Cu prilejul acestei vizite, mamele primesc o sacoșă cu cărți pe care să le poată citi copiilor, materiale informative despre dezvoltarea sănătoasă a copilului, precum și o invitație specială la bibliotecă, unde vor primi cadou o carte atunci când își înscriu nou-născutul.

<http://www.myhamilton.ca/myhamilton/LibraryServices/>

Proiectul *Bookstart* (Marea Britanie), derulat de Fundația Națională de Caritate *Booktrust*, a fost primul proiect național din lume prin care se ofereau cărți pentru bebeluși. *Bookstart* a început în Marea Britanie, în anul 1992, cu un eșantion de 300 de bebeluși. În anul 2001, peste un million de copii erau incluși în acest proiect (conform raportului întocmit în anul 2003). Proiectul se derulează sub forma unui program multi-instituțional, implicând biblioteci, autorități din domeniul educației și sănătății, care oferă un pachet gratuit de cărți fiecărui bebeluș, alături de materiale informative pentru părinți sau persoanele care îi au în grijă, deseori cu accent pe cei cu probleme sociale. De obicei, pachetul *Bookstart* este oferit familiilor la controlul medical de la 7-9 luni al copilului, prin medic sau asistenta medicală. Pachetul conține 2 cărți cu file cartonate, o carte cu poezii pentru copii, o listă cu titluri importante de cărți pentru copii, informații despre bibliotecă și o invitație de a o vizita. De asemenea, la bibliotecă sunt organizate întâlniri informale cum sunt cele de lectură de poezii pentru copii sau de povești. Începând cu anul 2006, în Anglia mai sunt disponibile două pachete suplimentare: *Bookstart Plus*, destinat copiilor de 1 an și jumătate și *Bookstart Treasure Chest*, destinat copiilor de 3 ani.

www.bookstart.co.uk

La Centrul de asistență medicală Junrang din Seul (Coreea de sud), Campania *Bookstart* a început în aprilie 2003, sub forma unui proiect pilot, în care au fost incluși 930 de copii. La origine, proiectul *Bookstart* a fost inițiat în Marea Britanie, în anul 1992, fiind apoi preluat în întreaga lume, în peste 10 țări. Pentru implementarea proiectului, în Coreea a fost înființată o organizație privată, numită Comitetul *Bookstart*, iar cei implicați în proiect, atât din Marea Britanie, cât și din Coreea, au fost invitați să-și prezinte experiența dobândită și studiile de caz. Din luna august 2004, multe ONG-uri și biblioteci publice s-au alăturat în mod activ proiectului *Bookstart*. Printre districtele în care se derulează proiectul se numără Junrang-gu din Seul, Yonsu-gu din Incheon, Jung-gu din Seul, Sunchon, Seocho-gu din Seul, Jechon, Sokcho etc. Campania *Bookstart* a debutat într-un centru de asistență medicală, prin oferirea de cărți ilustrate copiilor cu vârsta sub 1 an, sub forma unui cadou, apoi însă s-au implicat activ și bibliotecile publice, devenind parteneri în proiectul dedicat lecturii.

Proiectul *Cele mai frumoase povești ale bunicii* (Seul, Coreea de Sud) a fost conceput și organizat de către Societatea pentru Biblioteci și Literatură pentru Copii din Seul (SSCLL) și susținut financiar de către Organizația pentru Femei a orașului Seul. A treia etapă a proiectului a început în anul 2004. În cadrul unor ateliere practice, bunicile au învățat cum să spună sau să citească povești, să cânte cântece pentru copii sau să recite poezii dedicate copiilor foarte mici. Ele se puteau înscrie ca voluntare pentru a citi povești la bibliotecă, la grădinițe, la școli, centre de asistență socială etc. Vârsta a III-a (bunicile) și vârsta I (nepoții) s-au putut astfel apropia prin povești, povestiri și cărți ilustrate. S-au jucat și au găsit o cale de comunicare. Prin aceste acțiuni de voluntariat, în calitate de cititoare de povești la bibliotecă, bunicile s-au putut reacomoda cu copiii. De atunci, multe dintre biblioteci apelează la voluntari pentru acțiunile organizate pentru copii, în special pentru orele de lectură de povești.

La Biblioteca Bærum (Norvegia), Proiectul Centrelor de Asistență Medicală a început în anul 1991. Scopul acestui proiect a fost cel de a crea o mai bună legătură cu viitorii părinți, părinții cu copii mici, părinții aparținând diverselor minorități, gravidele sau mamele adolescente, care foloseau serviciile centrelor de asistență medicală din Bærum, oferindu-le și informații legate de importanța cărților pentru copii în dezvoltarea vorbirii. În anul 2002 bibliotecile și centrele de asistență medicală au decis să continue acest proiect, cu un protocol de colaborare permanent, la nivel administrativ. Colaborarea dintre centrele de asistență medicală și biblioteci a făcut posibil ca toți părinții cu copii de 9-10 luni să afle despre serviciile oferite de biblioteci. Informațiile sunt oferite la controlul medical periodic. Personalul centrelor de asistență medicală au deja rutina distribuirii broșurilor informative, oferite de bibliotecă părinților, la controalele medicale periodice ale copiilor, de la 9-10 luni, 2 ani și 4 ani. Ele conțin informații legate de oferta bibliotecii și le amintește părinților despre importanța lecturii pentru copilul lor.

Există o mulțime de tipuri de biblioteci mobile care își oferă serviciile copiilor din întreaga lume. Însă cele trei exemple de mai jos sunt cu adevărat notabile: *Soria Moria* din Norvegia distribuie cărțile pentru copii într-un microbuz foarte colorat, dotat cu păpuși, fantome și un fotoliu pentru povești. Traseul său include școli, locuri de joacă etc. Microbuzul a câștigat, binemeritat, premiul IFLA 2005. Serviciile sunt oferite de o bibliotecară plină de exuberanță, care le spune copiilor povești, costumată în fantomă, dansează și le face teatru de păpuși. Acesta este un exemplu de serviciu de excepție, care depășește granițele obișnuitului.

Netti Nysse din Tampere (Finlanda) este un proiect de bibliotecă mobilă inovativ, oferit prin intermediul a două autovehicule. Ele servesc publicul larg, cu accent însă pe copii și purtând puternica amprentă a noilor tehnologii. Bibliobuzul a fost la origine un autobuz cu burduf, iar segmentul destinat copiilor se află în jumătatea din spate.

Biblioteca Publică din Birmingham (Marea Britanie) are un vehicul destinat copiilor, devenit foarte popular. El este și astăzi într-o stare excepțională, deși este folosit de 15 ani, în zonele cele mai defavorizate din Birmingham. Ca și în proiectul derulat în Norvegia, și în acest caz serviciile sunt oferite de o bibliotecară plină de dăruire, care comunică excepțional cu utilizatorii săi. Bibliobuzul are trasee în școli, la locurile de joacă, la centrele sociale și la activitățile culturale speciale ce au loc în oraș. Acest proiect a fost premiat de două ori la concursul UK Mobilemeet.

Câțiva editori africani au făcut eforturi să găsească o soluție pentru a compensa lipsa, din bibliotecile publice, a materialelor destinate lecturii copiilor sub 3 ani. De exemplu, editurile *Nouvelles Editions Ivoiriennes* din Coasta de Fildeș și *Ruisseaux d'Afrique* din Benin au publicat câteva titluri pentru copii cu vârste foarte mici. Dar cea mai originală idee este cea a "pagnes-livres", cărțile confecționate din material textil, fabricate și imprimate în Mali, care pot fi găsite în bibliotecile publice din această țară și care pot fi "citite" și manevrate de bebeluși. După editarea Dicționarului de prenume al copiilor din Mali și a unei cărți ilustrate, scrisă în dialectul Bamanankan (editată de CEBA), Asociația Malira a realizat recent o a treia carte, pe suport textil, intitulată "1, 2, 3", o carte pentru învățarea numerelor, despre legume și denumirile lor, exprimate în 4 dialecte vorbite în Mali. Cartea se vinde și în Franța, profitul fiind direcționat spre două biblioteci din mediul rural, din regiunea Timbuktu.

www.malira.org

Biblioteca Publică Urayasu, din suburbia orașului Tokyo, Japonia, oferă un program intitulat *Bucurându-ne alături de bebeluși, cu poeziile pentru ei*, proiect destinat bebelușilor între 6 luni și 1 an și 2 luni și copiilor de peste 1 an și 3 luni, și părinților lor. Este organizat lunar și constă în citirea, cu voce tare, a poeziilor pentru copii și a cărților ilustrate. Bibliotecarii fac și vizite regulate la centrele de zi din oraș și la unele grădinițe publice pentru a oferi același program.

O dată pe lună, copiilor cu vârsta de 5 luni, și părinților acestora, le este oferit un program *Bookstart*, cu cărți ilustrate, proiect ce se derulează în diferite zone rezidențiale, după un orar stabilit de comun acord cu părinții. El este susținut prin colaborare cu Primăria din Urayasu.

Biblioteca Publică din Urayasu mai oferă și un alt program, intitulat *Cărți ilustrate pentru părinți și copii*. Această bibliotecă este celebră în Japonia pentru serviciile de foarte înaltă calitate pe care le oferă. În Japonia există 1840 de autorități locale, iar Programul Bookstart este oferit în 597 dintre acestea. În multe dintre comunități, bibliotecarii fac vizite la centrele de asistență medicală, pentru a oferi pachete gratuite cu cărți ilustrate pentru copii, în timpul controalelor medicale ale copiilor, dar autoritatea locală din Urayasu oferă serviciile pentru copii și părinți, în principal la bibliotecă.

În multe dintre cazuri, bibliotecile publice lucrează în colaborare cu grupuri de voluntari, dar această bibliotecă din Urayasu este unică în oferta sa de servicii pentru copii foarte mici, sub îndrumarea bibliotecarilor.

Biblioteca Centrală a Prefecturii din Osaka este amplasată în a doua prefectură, ca mărime, din Japonia, după Tokio. Ea oferă un program, denumit *Povești de leagăn*, cu jocuri interactive având la bază poeziile pentru copii și lectura, cu voce tare, a cărților pentru copii. În acest program sunt înscrise circa 15 familii cu copii între 5 luni și 1 an și între 1 an și 2 ani și 3 luni, cu programare prealabilă. Programul se ține de 2 ori pe lună, timp de 3 luni.

Un alt proiect, denumit *Păpădia - loc de joacă pentru părinți și copii* se organizează de 2 ori pe lună și este destinat copiilor de până la 2 ani și părinților acestora. El constă în activități cu cărți ilustrate, jocuri manuale și poezii pentru copii. Oricine poate participa, fără înscriere prealabilă. În colaborare cu bibliotecarii, voluntarii, calificați ca personal de îngrijire, îi învață pe părinți cum să interacționeze cu copii foarte mici, prin intermediul poeziilor pentru copii și al cărților.

În Japonia, serviciile de bibliotecă destinate copiilor de la 0 la 3 ani au început cu așa-numitele biblioteci de asistență medicală, din anii '80, acum însă el trezește un interes tot mai mare, ca urmare a introducerii proiectului *Bookstart* (pus în practică pentru prima dată în anul 2000, în Marea Britanie), a Anului Național al Lecturii pentru Copii și a promulgării Legii Promovării Lecturii pentru copii, în anul 2001.

Bebeteca este denumirea dată de către bibliotecile cubaneze strategiei din ultimii 10 ani care vizează dezvoltarea de spații și servicii noi destinate copiilor sub 3 ani și familiilor lor. Cel mai important lucru pentru părinți este să conștientizeze faptul că fiecare copil cu această vârstă posedă o anumită doză de creativitate. Prin prezentarea de activități creative, bibliotecarii îi ajută pe părinți să înțeleagă importanța expresiei creative în dezvoltarea copilului și necesitatea oferirii oportunității de a desfășura astfel de activități, ca de exemplu spusul poveștilor, jocurile imaginative sau utilizarea materialelor de bricolaj. Bibliotecarii le arată părinților cum să aleagă corect o carte și cum să citească o poveste cu voce tare, pentru a forma cititorii de mâine.

Caută: Bebeteca programa nacional lectura Cuba

Bebelușii iubesc cărțile este un proiect al Bibliotecii Publice din Würzburg, Germania. În fiecare săptămână, mamele își aduc bebelușii la bibliotecă pentru a participa la acest program. Biblioteca oferă povești, jocuri și cântece pentru copii de la 0 la 3 ani.

www.stadtbuecherei-wuerzburg.de

Bibliotecarii din bibliotecile pentru copii din Paris (Franța), alături de artistul Alix Romero, au conceput *L'arbre à histoires* (Copacul poveștilor). Este o structură din lemn, sub forma unui arbore, cu o înălțime de 1,5 m. În el sunt așezate zece cutii de plastic, sub forma unor căsuțe. Fiecare cutie conține aranjamentul și personajele corespunzătoare unei povești pentru copii. Figurinele și obiectele pot fi scoase și manevrate de copii. Printre autorii și poveștile întâlnite aici se numără Helen Oxenbury, John Burningham, Mary Wabbes, Michel Gay, Goldilocks și cei trei ursuleți etc. Bibliotecara citește mai întâi povestea, arătându-le apoi copiilor (cu vârste cuprinse între 1 și 3 ani) și părinților figurinele și pozele din cartea ilustrată. Copiii sunt întotdeauna fascinați să vadă imaginile prinzând viață. După ce ascultă povestea, ei pot, fie să se uite în cartea ilustrată (fiecare copil primește un exemplar), fie să manevreze diferitele figurine sau obiecte. De obicei, la final, tot cartea este cea care le atrage cel mai mult atenția. Aceasta este o metodă foarte bună de apropiere de lectură a copiilor și adulților cărora aceste povești tradiționale nu le erau încă familiare.

Proiectul *Biblioteca Bebeluș 2.0* este o activitate nouă ce se derulează la Biblioteca Daneză din Flensburg, Germania și care a început în anul 2007, inspirată de discuțiile din cadrul Biroului Permanent al Comisiei pentru copii a IFLA. Activitatea se derulează în fiecare miercuri, timp de 2 ore.

În Germania, concediul maternal este de 3 ani, deci este mare nevoie să existe un loc în care mamele să se întâlnească pentru a face schimb de informații și a-și împărtăși experiențele.

Echipamentul este același ca cel folosit în activitatea curentă a bibliotecii, se mai adaugă însă un cărucior cu jucării speciale pentru bebeluși și un covor gros. Se oferă cafea pentru adulți și sucuri pentru copii.

Programul constă într-o scurtă prezentare a unor cântecele simple, prezentarea unor site-uri de calitate, cu informații despre creșterea copilului, a unor table de joc, prezentarea unor reviste sau romane pentru părinți, a unor CD-uri cu muzică pentru copii și a unor sugestii de excursii cu familia.

Blogul este folosit ca instrument de planificare. Este adus la zi în funcție de fiecare prezentare. Prezentările pot fi combinate sau legate între ele și transformate în prelegeri mai lungi, ca de exemplu pentru întâlniri cu părinții, la grădinițe

www.babybiblioteket.blogspot.com

“Să învățăm să iubim cititul printr-un cadou: un adult citind o poveste” este scopul proiectului național italian *Nati per Leggere*, inițiat încă din anul 1999 de către Asociația Culturală pentru Copii, Asociația Bibliotecilor din Italia și Centrul pentru Sănătatea Copilului. Un alt scop al proiectului este promovarea alfabetizării și lecturii precoce, prin citirea cu voce tare și introducerea lecturii în familie, încă din primul an de viață al copilului. Acest lucru îi va da copilului confort, îi va încuraja dezvoltarea vorbirii și va crea o relație specială între părinți și copiii lor.

Pediatrii sunt instruiți ca, la controlul medical al copiilor, ce are loc de la 6 luni la 6 ani, să ofere informații despre importanța cititului cu voce tare. De câte ori este posibil, la fiecare control medical i se oferă copilului cadou o carte nouă, iar părinții sunt invitați să folosească serviciile bibliotecii.

Multe biblioteci din întreaga țară și-au îmbunătățit oferta de servicii, colecții și activități destinate copiilor cu vârste foarte mici și părinților acestora, oferind copiilor prima experiență legată de lectură și ghidându-i pe parcursul diverselor activități.

Importanța cititului cu voce tare și a ofertei de cărți potrivite etapei de dezvoltare a copilului este subliniată și în *Manifestul primei cărți*, elaborat la Brescia.

http://www.provincia.brescia.it/biblioteche/bibliografienpl/primo_libro.pdf
www.natiperleggere.it

Proiectul *Bookstart* a fost implementat la Biblioteca Publică din Brilon, Germania, în ianuarie 2006. Ca urmare a strânsei colaborări cu spitalul local și pediatrii, fiecare mamă primește două pachete gratuite cu cărți și așa-numita scară a citirii, pentru a inspira și stimula dragostea pentru lectură. Primul pachet este oferit la maternitate, curând după nașterea copilului. Cel de-al doilea este oferit de pediatru, când copilul împlinește 2 ani.

Scara citirii promovează ideea descoperirii primei cărți, în peste 150 de localități din Germania. Ea se prezintă sub forma unei grile din plastic rezistent și este destinată copiilor de până la 10 ani. Este expusă în locuri publice: săli de așteptare la pediatru sau logoped, grădinițe, școli primare sau biblioteci publice. Funcție de vârsta copilului, scara oferă informațiile de bază asupra modului în care părinții pot sprijini alfabetizarea precoce a copiilor lor. În plus, mici pliante oferă recomandări de carte.

www.leselatte.de

www.buecherbabys.de

www.stadtbibliothek-brilon.de

În cadrul bibliotecilor publice din SUA, există spații destinate inițierii în domeniul educației parentale și a familiei, dotate cu colecții de cărți special concepute pentru a-i acomoda pe părinți cu noua lor responsabilitate. Aceștia găsesc aici cărți în care sunt prezentate, în raport cu fiecare lună de viață, creșterea și evoluția abilităților noului lor născut. Colecția poate include sfaturi despre cum să facă față noului program, cerințelor și stresului datorat apariției noului născut în familie. Fotoliile confortabile oferă un moment de răgaz pentru a răsfoi o revistă pentru părinți, a afla orarul clinicii de pediatrie, a purta o conversație cu un alt părinte cu copil de aceeași vârstă sau chiar pentru a înfășa sau hrăni copilul. Acest mediu le întărește părinților încrederea în preocuparea comunității și dorința acesteia de a oferi bunăstare fiecărui copil.